

5 Kandidatuppställning och behandling av stiftelseurkunder

Innehåll

5.1	Valbarhet	2
5.2	Allmänt om kandidatuppställningen	4
	Kungörelse om kandidatuppställningen	4
	Bildande av valmansförening	4
	Antalet kandidater och kandidatlistans beteckning	5
	Stiftelseurkund för valmansförening	6
5.3	Förfarande för att korrigera brister i stiftelseurkunden	8
5.4	Godkännande av stiftelseurkunder	9

5.1 Valbarhet

Valbarhet innebär behörighet att kandidera till församlingens kyrkofullmäktige eller i en kyrklig samfällighet till gemensamma kyrkofullmäktige och församlingens församlingsråd.

Valbar till förtroendeuppdrag i en församling och i en kyrklig samfällighet är en för sin kristna övertygelse känd konfirmerad församlingsmedlem som har fyllt 18 år och som inte är omyndig. Valbarhetsåldern måste i församlingsvalet ha uppnåtts senast på valdagen, dvs. den 15 november 2026. (KL 9:2,1)

Med stöd av lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) kan domstolen förklara en myndig person omyndig. Den som förklarats omyndig har inte rätt att själv förfoga över sin egendom eller att ingå avtal eller vidta andra rättshandlingar (18 § i lagen om förmyndarverksamhet). I medlemsdatasystemet Kirjuri visas uppgifter om huruvida en församlingsmedlems handlingsbehörighet har begränsats genom att han eller hon förklarats omyndig.

Till förtroendeuppdrag genom församlingsval kan endast en sådan valbar person utses som har samtyckt till uppdraget. (KL 9:3,1)

För tjänsteinnehavare och arbetstagare i församlingen och den kyrkliga samfälligheten gäller en särskild begränsning av valbarheten. En person som står i anställningsförhållande till en församling får inte väljas till kyrkofullmäktige i denna församling. Om församlingen hör till en kyrklig samfällighet, är den som står i anställningsförhållande till den kyrkliga samfälligheten eller till en församling som hör till samfälligheten inte valbar till förtroendeuppdrag i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten. En person som står i anställningsförhållande till en församling eller kyrklig samfällighet är inte valbar, oavsett om han eller hon är heltidsanställd eller anställd i bisyssla. (KL 9:3,2, se även valanvisning 01)

När en medlem i kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige eller församlingsrådet förlorar sin valbarhet under mandatperioden befrias han eller hon från förtroendeuppdraget. En förtroendevald förlorar dock inte sin valbarhet till ett organ, om församlingen eller den kyrkliga samfälligheten tillfälligt anställer honom eller henne för högst sex månader. Medan anställningsförhållandet varar får han eller hon dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag. En förtroendevald kan avgå från ett förtroendeuppdrag av giltiga skäl. (KL 9:4)

Vid församlingsval som förrättas under det år som föregår ikraftträdandet av en ändring av församlingsindelningen ska den nya församlingsindelningen iakttas. Kandidaternas valbarhet till förtroendeuppdraget bestäms då också enligt den nya indelningen. (KO 9:54)

En person som ställts upp som kandidat ska i regel uppfylla förutsättningarna för valbarhet då tidsfristen för inlämnande av valmansföreningarnas stiftelseurkunder går ut, dvs. den 15 september 2026 kl. 16.

Valnämnden ska göra en förberedande granskning av stiftelseurkunderna och de kandidatlistor som ingår i dem vid ett sammanträde som ska hållas senast den 16 september 2026. Om valnämnden vid sitt sammanträde konstaterar att en kandidat inte är valbar, ska valnämnden ge valmansföreningen tillfälle att ge en förklaring eller göra en rättelse och också underrätta kandidaten om detta. (KO 9:14) Begäran om förklaring eller rättelse sänds till det ombud som anges i valmansföreningens stiftelseurkund.

Om valnämnden vid sitt sammanträde senast den 1 oktober 2026 kan konstatera att hindret för valbarhet har undanröjts (till exempel genom konfirmation), är kandidaten valbar.

5.2 Allmänt om kandidatuppställningen

Kungörelse om kandidatuppställningen

Valnämnden ska vid ett sammanträde som hålls senast den 1 augusti 2026 göra upp en kungörelse med information om antalet medlemmar som ska väljas in i kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet, förutsättningarna för valbarhet samt när och var valmansföreningarnas stiftelseurkunder ska lämnas in. (KO 9:9,1)

Kungörelsen om kandidatuppställningen ska publiceras i det allmänna datanätet och vid behov anslås på församlingens anslagstavla senast den 9 augusti 2026 och hållas anslagen till den 15 september 2026 klockan 16. Kungörelsen ska också publiceras i en tidning senast den 9 augusti 2026. (KO 9:9,2)

Bildande av valmansförening

Rätt att ställa upp kandidater i församlingsval har en valmansförening som har bildats av minst tio röstberättigade medlemmar av församlingen, dvs. medlemmar som senast på valdagen fyller 16 år. En person kan vara stiftande medlem endast i en valmansförening som bildats för val av medlemmar till kyrkofullmäktige. I en församling som hör till en kyrklig samfällighet kan en person vara stiftande medlem endast i en valmansförening som bildats för val av medlemmar till gemensamma kyrkofullmäktige och i endast en valmansförening för val av medlemmar till församlingsrådet. Om en person vid samma val är medlem i två eller flera valmansföreningar ska valnämnden stryka personen från alla stiftelseurkunder. (KO 9:10,1).

I samtliga församlingar i en kyrklig samfällighet bildas en valmansförening och görs en stiftelseurkund upp separat för val av gemensamma kyrkofullmäktige och för val av församlingsråd. (KO 9:10,2).

Varje valmansförening har ett ombud och ombudet har en ersättare. Ombudet och ersättaren ska vara medlemmar i församlingen som har fyllt minst 18 år och har rättshandlingsförmåga. Eftersom ombudet och ersättaren ska vara medlemmar i valmansföreningen ska det utöver dem finnas minst åtta övriga stiftande medlemmar. Valmansföreningens ombud och dennes ersättare får inte vara kandidater för sin valmansförening eller medlemmar i valnämnden. (KO 9:12,1 4 punkten)

Andra stiftande medlemmar i en valmansförening än ombudet och dennes ersättare kan också vara kandidater för sin egen valmansförening vid församlingsval. En stiftande medlem som inte är kandidat i valet och inte är föreningens ombud eller dennes ersättare kan i princip vara medlem eller ersättare i valnämnden, valförrättare eller valbiträde. En sådan dubbelroll är i praktiken dock inte att rekommendera, eftersom personen i egenskap av stiftande medlem i en valmansförening är jävig i nästan alla uppgifter som rör valets genomförande och beslutsfattande. Den som är kandidat i valet eller närstående till en kandidat kan inte vara medlem eller ersättare i valnämnden, valförrättare eller valbiträde. En kandidat eller en kandidats make, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare eller valbiträde. Med make eller maka avses äkta makar samt personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i registrerat partnerskap med kandidaten. (KO 9:19,2).

Antalet kandidater och kandidatlistans beteckning

En valmansförening får i sin kandidatlista ställa upp högst dubbelt så många kandidater som det antal medlemmar som ska väljas till kyrkofullmäktige eller församlingsrådet. Till gemensamma kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet får dock tre gånger så många kandidater ställas upp som det antal medlemmar som väljs från församlingen. Om det från församlingen utses endast en medlem till gemensamma kyrkofullmäktige får valmansföreningen nominera högst sex kandidater. En och samma person kan ställas upp

som kandidat för endast en valmansförening vid val av medlemmar av ett och samma organ. (KO 9:11,1).

En valmansförening har rätt att föreslå att i sammanställningen av kandidatlistorna tas in en beteckning för kandidatlistan som ska innehålla ordet "kandidatlista". Beteckningen får inte vara olämplig eller missvisande. Olika valmansföreningar får inte använda samma beteckning. (KO 9:11,2).

Stiftelseurkund för valmansförening

Kyrkostyrelsen har sammanställt blanketter för stiftelseurkunden och dess bilagor och lagt ut dem på församlingsvalets webbplats. Det finns särskilda blanketter för val av kyrkofullmäktige och särskilda för val av församlingsråd.

Blanketterna kan skrivas ut på webbplatsen [Församlingsvalet 2026](#). I kyrkliga samfund heter rekommenderas det att stiftelseurkunden för val av församlingsråd skrivs ut på orange papper.

En valmansförening bildas genom en daterad och undertecknad stiftelseurkund som ska innehålla

- 1) ett omnämnande av vilket val det är fråga om,
- 2) underskrifter av valmansföreningens medlemmar som ska förtydligas genom att under dem ange undertecknarens namn samt titel, yrke eller syssla och adress,
- 3) en kandidatlista, i vilken nämns kandidaternas namn samt med högst två uttryck för varje kandidat titel, yrke eller syssla, i den ordning som kandidaterna anges i sammanställningen av kandidatlistorna I fältet Titel eller yrke kan man ange t.ex. examen, yrke, befattning eller tjänstebeteckning. Godtagbara uttryck är också "pensionär" eller "arbetslös". Använd officiella förkortningar för examina. Separat kan begäras att vid sammanställningen av kandidatlistorna utöver eller i stället för

kandidatens förnamn ska användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller en förkortning av förnamnet och att det närmare ska anges var kandidaten är bosatt.

- 4) namnet och kontaktuppgifterna för ett ombud och dennas ersättare som valmansföreningen har utsett bland medlemmarna. Dessa får inte vara medlemmar av valnämnden eller kandidater för valmansföreningen. (KO 9:12,1).

Vid församlingsval som förrättas under det år som föregår ikraftträdandet av en ändring av församlingsindelningen ska den nya församlingsindelningen iakttas. Kandidaternas valbarhet till förtroendeuppdraget bestäms då också enligt den nya indelningen. (KO 9:54)

Till stiftelseurkunden ska fogas

- 1) ett av varje kandidat undertecknat samtycke till att ställa upp som kandidat och en försäkran om att han eller hon inte har samtyckt till att ställa upp som kandidat för någon annan valmansförening vid val av samma organ,
- 2) ombudets skriftliga försäkran att kandidaterna är valbara till församlingens förtroendeuppdrag och att valmansföreningens medlemmar är röstberättigade medlemmar i församlingen. (KO 9:12,2).

Valmansföreningens stiftelseurkund med bilagor ska lämnas in till pastorsexpeditionen eller, om en sådan inte finns, till en annan plats som valnämnden beslutar, senast den 15 september 2026 före klockan 16. Före det ska lokalen hållas öppen under minst fyra timmar. (KO 9:13)

Stiftelseurkunden lämnas normalt in personligen. Valmansföreningens ombud eller dennes ersättare kan också sända valmansföreningens stiftelseurkund med bilagor till pastorsexpeditionen eller något annat av valnämnden fastställt ställe per post. Om handlingar lämnas in per post sker det alltid på valmansföreningens ansvar.

På webbplatsen [Församlingsvalet 2026](#) skrivs blanketter ut för val av medlemmar till kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkofullmäktige på vitt papper, och blanketter för val av

medlemmar till församlingsråd på orange papper. Enligt bestämmelserna är det dock inte obligatoriskt att använda en orange blankett. Om en valmansförening t.ex. själv har skrivit ut blanketten på vitt papper för val av medlemmar till församlingsrådet, utgör detta ingen grund för att inte godkänna valmansföreningens stiftelseurkund.

5.3 Förfarande för att korrigera brister i stiftelseurkunden

Valnämnden ska göra en förberedande granskning av stiftelseurkunderna och de kandidatlistor som ingår i dem vid ett sammanträde som ska hållas senast den 16 september 2026 (kan hållas redan den 15 september efter kl. 16). En stiftelseurkund som har lämnats in efter att tidsfristen löpt ut den 15 september 2026 kl. 16 ska lämnas utan prövning. Ett meddelande om att urkunden lämnats obeaktad ska lämnas till valmansföreningens ombud, eller om något ombud inte har utsetts, till någon av dem som har undertecknat stiftelseurkunden. (KO 9:14,1).

Valnämnden ska ge valmansföreningen möjlighet att lämna en förklaring eller göra en rättelse om

- 1) den uppställda kandidaten inte är valbar eller om personen har ställts upp som kandidat för fler än en valmansförening för val av medlemmar i samma organ,
- 2) beteckningen för kandidatlistan är olämplig eller vilseledande eller om samma beteckning har föreslagits för fler än en valmansförening
- 3) kandidatlistan på annat sätt är felaktig eller bristfällig,
- 4) valmansföreningen inte har bildats på lagligt sätt. (KO 9:14,2).

Valmansföreningens ombud ska bevisligen underrättas om begäran om förklaring eller rättelse eller, om något ombud inte har utsetts, ska någon av dem som har undertecknat stiftelseurkunden underrättas. Samtidigt ska det uppges vilket fel eller vilken brist som uppdagats eller vilken tilläggsutredning som behövs samt den frist (senast den 1 oktober 2026 före kl. 16) inom vilken rättelsen eller kompletteringen får läggas fram. Valnämnden

ska meddela förutom valmansföreningen även kandidaten i fråga, om han eller hon inte är valbar eller har ställts upp som kandidat för fler än en valmansförening i valet av samma organ. (KO 9:14,3).

Valmansföreningens ombud eller, om något ombud inte har utsetts, någon av dem som har undertecknat stiftelseurkunden har rätt att senast den 1 oktober 2026 före klockan 16 göra en rättelse och komplettera stiftelseurkunden. Inom samma tid har han eller hon rätt att göra justeringar som gäller en kandidats namn, titel, yrke eller syssla, adress eller närmare uppgifter om bostadsort. (KO 9:15,1).

Om en anmärkning har gjorts för att en person har samtyckt till att ställas upp som kandidat för fler än en valmansförening i valet av medlemmar till samma organ ska valmansföreningen ges tillfälle att senast den 1 oktober 2026 före klockan 16 stryka en sådan kandidat. Kandidaten får inte ersättas med en annan. (KO 9:15,2).

Om samma beteckning har föreslagits för fler än en valmansförening, ska valmansföreningen ges tillfälle att senast den 1 oktober 2026 före kl. 16 avstå från beteckningen och föreslå en ny. (KO 9:15,3).

Om en valmansförening som fått en anmärkning inte gör de rättelser som krävs, ska valnämnden stryka kandidatens namn eller beteckningen för kandidatlistan från alla kandidatlistor som gäller valet av organet i fråga. (KO 9:15,4).

5.4 Godkännande av stiftelseurkunder

Valnämnden ska vid ett sammanträde som ska hållas den 15 september 2026 efter kl. 16 eller den 16 september 2026 godkänna de stiftelseurkunder som inte gett upphov till anmärkningar eller till en begäran om tilläggsutredningar. (KO 9:14,4).

Vid ett sammanträde som ska hållas den 1 oktober 2026 efter klockan 16 ska valnämnden

- 1) Ta till slutlig behandling och avgörande de stiftelseurkunder för en valmansförening för vilka komplettering eller rättelse har begärts på basis av valnämndens sammanträde som hållits den 15 september eller den 16 september 2026,
- 2) i kandidatlistorna vidta sådana i KO 9:15 avsedda åtgärder (valmansföreningens kompletteringar, justeringar osv.) som föranleds av anmärkningar samt göra sådana ändringar som följer av att en kandidat har avlidit. (KO 9:16,1 punkt 1–2)

Vid sammanträdet godkänns sådana stiftelseurkunder som i rättad form eller på basis av en tilläggsutredning kan konstateras vara förenliga med bestämmelserna.

Om stiftelseurkunden för en valmansförening inte kan godkännas efter komplettering eller rättelse, ska den förkastas. Om felet avser endast en viss kandidat ska endast namnet på denna strykas från kandidatlistan. På samma sätt ska en beteckning som inte godkänts för en kandidatlista strykas. (KO 9:16,2).